

szczególnie dla obserwacji, jak niszczyje środowisko naturalne na skutek działalności człowieka — nakazują apelować zarówno do pojedynczych turystów jak i uczestników wycieczek do otoczenia troskliwą ochroną wyżej opisaną skałki. Została już wpisana do rejestru pomników przyrody nieożywionej na podstawie Zarządzenia Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie z dnia 27. 12. 1948.¹ Jest ogrodzona, brak jednak tablicy informacyjnej.

Tadeusz Gaweł

OCHRONA PRZYRODY W NAUCZANIU

Szkoła Speleologiczna

W dniach 1—15. 02. 1975 odbywały się zajęcia zorganizowanej po raz pierwszy przez Instytut Geograficzny Uniwersytetu Wrocławskiego Szkoły Speleologicznej w Kletnie w woj. wrocławskim. Organizacja szkoły oraz opieka nad jej przebiegiem zarówno w sensie merytorycznym, jak i technicznym spoczywała w rękach doc. dr M. Puliny i mgr J. Bierońskiego. Udział w niej wzięli członkowie różnych placówek naukowych z Polski oraz Czechosłowacji. Program szkoły składał się z dwóch części — sesji referatowej i zajęć terenowych. Był on poświęcony zagadnieniom zjawisk krasowych, Jaskini Niedźwiedziej w Kletnie (masyw Śnieżnika) oraz stosunkom wodnym w zlewni Kleśnicy. Tym też problemom poświęcono dwudniową sesję referatową. Otwarcia dokonali prof. dr A. Jahn i prof. dr V. Panoš witając uczestników oraz gospodarzy regionu. Referat wprowadzający „Kras i kruszce cynkowo-olowiowe” wygłosił prof. dr S. Dżułyński, w dalszych omówiono i przedyskutowano następujące zagadnienia: „Różnicowanie litologiczne osadów schronisk i jaskiń doliny Sęspowskiej” (dr T. Madeyska), „Stanowisko Draby 3” (dr J. Głazek, dr A. Sulimski, mgr A. Szyrkiewicz, dr T. Wysoczański), „Sprawozdanie z dotychczasowych badań w jaskini Niedźwiedziej w Kletnie” (doc. dr M. Pulina), „Kras wybrzeży morskich na przykładzie południowych Włoch” (dr J. Rudnicki), „Kras południowego Spitsbergenu” (doc. dr M. Pulina), „Korelacja teras rzecznych z poziomymi korytarzami jaskiń” (doc. dr Z. Wójcik), „Geologiczna interpretacja stanowiska Kozi Grzbiet w Górach Świętokrzyskich” (dr J. Głazek, dr L. Lindner, dr T. Wysoczański), „Życie

¹ Alexandrowicz Z., Drzał M., Kozłowski S. *Katalog rezerwatów i pomników przyrody nieożywionej w Polsce* (w druku).

i twórczość dr M. Markowicz" (dr J. Głazek) — zebrani pamięć o zmarłej uczcili minutą ciszy; „Nowe dane o krasie kopalnym w Przewornie" (dr K. Galewski, dr J. Głazek, dr T. Wysoczański), „Zastosowanie metod elektrooporowych w badaniach krasowych na przykładzie jaskini Niedźwiedziej w Kletnie" (mgr S. Jodłowski), „Morfologia dolnego piętra jaskini Niedźwiedziej w Kletnie" (mgr J. Bieroński), „Sprawozdanie z badań paleozoologicznych jaskini Niedźwiedziej w Kletnie" (dr. T. Wiszniewska), „Projekt adaptacji jaskini Niedźwiedziej w Kletnie dla ruchu turystycznego" (mgr W. Magiera), „Badanie, udostępnienie i użytkowanie turystyczne jaskini Raj w Górach Świętokrzyskich" (doc. dr Z. Rubinowski), „Zagospodarowanie rejonu Śnieżnika" (doc. dr. S. Kozłowski), „Stosunki hydrograficzne i denudacja chemiczna w Jurze Częstochowskiej" (dr M. Markowicz, doc. dr M. Pulina, mgr J. Sawicki), „Zastosowanie stolika KARTI — 500 do zdjęć geodezyjnych w jaskiniach" (dr S. Cacoń). Sesję referatową zakończyła projekcja filmów czechosłowackich poświęconych problemom krasu i eksploracji jaskiń.

Następne dwa dni przebiegały pod znakiem wycieczek naukowych w masyw Śnieżnika i na Krzyżnik. Kolejne cztery dni przeznaczone były wyłącznie na wykonywanie prac w Jaskini Niedźwiedziej i w zlewni Kleśnicy. Polegały one na sporządzaniu zdjęć geodezyjnych Sali Szampańskiej i korytarzy znajdujących się w trudno dostępnym dolnym ciągu jaskini. W tym celu zastosowany został po raz pierwszy w Polsce, stolik typu KARTI — 500 produkcji NRD do badań w warunkach jaskiniowych. W różnych punktach potoku Kleśnicy i jej dopływów pobrano szereg prób wody i określono metodą polową ich własności takie jak: wartość pH, mineralizację, zawartość wolnego CO₂, Ca, Mg, Na+K oraz twardość wody.

Szkoła wywołała duże zainteresowanie wśród ludności miejscowej, co znalazło wyraz w dość licznym jej udziale w sesji oraz projekcji filmowej dotyczącej jaskiń.

W roku przyszłym jest planowane zorganizowanie podobnej szkoły z prezentacją innej jaskini. Zapewnienie ciągłości trwania szkoły speleologicznej jest pożądane ze względu na jej znaczenie dla kształcenia przyszłych kadr, które będą zajmowały się problematyką krasową a w szczególności jaskiniami, ich ochroną i udostępnianiem dla turystyki.

Janina Otęska

Z działalności Studium Ochrony Środowiska Człowieka w Kielcach

W ramach Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej a pod patronatem Zakładu Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk, od kwietnia 1972 r. prowadzi w Kielcach działalność szkoleniową z zakresu ochrony